

Mirjami Tanner

22.12.2021

Valtioneuvoston asetukset vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla tehdyn Pariisin yleissopimuksen vuoden 2004 muutospöytäkirjasta ja yleissopimusta täydentävän Brysselin lisäyleissopimuksen vuoden 2004 muutospöytäkirjasta sekä ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain, ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain ja ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta

Vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla eli ydinvastuusta säädetään Suomessa ydinvastuulain (484/1972), joka perustuu keskeisiltä osin kolmeen kansainväliseen sopimukseen: vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla vuonna 1960 Pariisissa tehtyyn yleissopimukseen (SopS 20/1972), jäljempänä *Pariisin yleissopimus*, sanottua yleissopimusta täydentävään vuonna 1963 Brysselissä tehtyyn lisäyleissopimukseen (SopS 4/1977), jäljempänä *Brysselin lisäyleissopimus*, sekä Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) piirissä vuonna 1963 korvausvastuusta tehdyn Wienin yleissopimuksen ja Pariisin yleissopimuksen soveltamista koskevaan, vuonna 1988 Wienissä tehtyyn yhteispöytäkirjaan (SopS 98/1994).

Pariisin yleissopimusta ja Brysselin lisäyleissopimusta on muutettu viimeksi vuonna 2004 tehdyillä muutospöytäkirjoilla (jäljempänä myös ”*pöytäkirjat*” tai ”*muutospöytäkirjat*”). Suomi on allekirjoittanut kyseessä olevat pöytäkirjat 12.2.2004 ja eduskunta on 17.5.2005 hyväksynyt pöytäkirjat sekä lait pöytäkirjojen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja ydinvastuulain muuttamisesta (EV 50/2005 vp - HE 2/2005 vp). Lait vahvistettiin 23.6.2005 ja ne tulevat voimaan valtioneuvoston asetuksilla säädettävänä ajankohtana. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin muutospöytäkirjat tulevat Suomen osalta voimaan. Eduskunta on myös 19.11.2021 päättänyt ydinvastuulain ja sen muuttamisesta annetun lain muuttamisesta (EV 164/2021 vp - HE 117/2021 vp). Ko. lait vahvistettiin 3.12.2021 ja nekin on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin muutospöytäkirjat tulevat Suomen osalta voimaan.

Tasavallan Presidentti päätti ko. pöytäkirjojen ratifioinnista 3.12.2021, ja Suomi talletti pöytäkirjojen ratifioimiskirjat muiden sopimusvaltioiden kanssa samanaikaisesti ratifioimistilaisuudessa Pariisissa 17.12.2021. Pariisin yleissopimuksen muutospöytäkirjan ratifioinnin yhteydessä Suomi teki ns. vastavuoroisuusperiaatetta koskevan varauman ja antoi talousvyöhykettä koskevan ilmoituksen. Brysselin lisäyleissopimuksen muutospöytäkirjan ratifioinnin yhteydessä Suomi antoi muutetun lisäyleissopimuksen 2 artiklan b kohdan mukaisen selityksen. Eduskunta hyväksyi 19.11.2021 tehtäväksi em. varauman ja annettavaksi em. selityksen (EV 164/2021 vp - HE 117/2021 vp), ja tasavallan presidentti päätti 3.12.2021 varauman tekemisestä ja selityksen antamisesta. Valtioneuvosto päätti 2.12.2021 em. ilmoituksen antamisesta.

Pariisin yleissopimuksen muutospöytäkirja tulee voimaan, kun kaksi kolmannelle Pariisin yleissopimuksen sopimusvaltioista on ratifioinut pöytäkirjan ja Brysselin lisäyleissopimuksen muutospöytäkirja tulee voimaan, kun kaikki Brysselin lisäyleissopimuksen sopimusvaltiot ovat ratifioineet pöytäkirjan. Pöytäkirjat tulevat siis voimaan sinä päivänä, kun riittävä määrä rati-

fiomiskirjoja on talletettu. Koska sopimusvaltiot ovat katsoneet, että olisi tarkoituksenmukaista, että pöytäkirjat tulevat voimaan 1.1.2022, sopimusvaltiot tallettivat ratifioimistilaisuudessa pöytäkirjojen ratifioimiskirjojen tallettamisen yhteydessä viralliset kirjeet/nootit, joissa pyydetään, että ratifioimiskirjojen talletus rekisteröidään päivälle 1.1.2022. Näin ollen pöytäkirjat tulevat voimaan 1.1.2022.

Vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta muuttavasta, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdystä pöytäkirjasta annetun asetusehdotuksen 1 §:n 1 momentissa säädetään, että pöytäkirja tulee voimaan 1.1.2022 niin kuin siitä on sovittu. Pykälän toinen momentti sisältää tavanomaisen säännöksen pöytäkirjan kansallisista hyväksymisvaiheista. Asetuksen 2 § sisältää tiedot Suomen tekemästä varaumasta ja antamasta ilmoituksesta. Asetuksen 3 §:ssä säädetään, että pöytäkirjan muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa. Asetuksen 4 § sisältää säännöksen pöytäkirjan voimaansaattamislain voimaantulosta ja 5 § asetuksen voimaantulosäännöksen.

Vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta täydentävää, Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä lisäyleissopimusta muuttavasta, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdystä pöytäkirjasta annetun asetusehdotuksen 1 §:n 1 momentissa säädetään, että pöytäkirja tulee voimaan 1.1.2022 niin kuin siitä on sovittu. Pykälän toinen momentti sisältää tavanomaisen säännöksen pöytäkirjan kansallisista hyväksymisvaiheista. Asetuksen 2 § sisältää tiedot Suomen antamasta selityksestä. Asetuksen 3 §:ssä säädetään, että pöytäkirjan muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa. Asetuksen 4 § sisältää säännöksen pöytäkirjan voimaansaattamislain voimaantulosta ja 5 § asetuksen voimaantulosäännöksen.

Ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain, ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain ja ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta annetun asetusehdotuksen 1 §:ssä säädetään, että laki ydinvastuulain muuttamisesta (493/2005), laki ydinvastuulain muuttamisesta (1060/2021) ja laki ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta (1061/2021) tulevat voimaan 1.1.2022. Asetuksen 2 § sisältää asetuksen voimaantulosäännöksen.

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto antaisi asetukset vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta muuttavasta, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdystä pöytäkirjasta, vahingonkorvausvastuusta ydinvoiman alalla Pariisissa 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehtyä yleissopimusta täydentävää, Brysselissä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehtyä lisäyleissopimusta muuttavasta, Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdystä pöytäkirjasta, sekä ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain, ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain ja ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta. Lait ja asetukset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022, jolloin myös pöytäkirjat tulevat voimaan.